

กลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ
อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสาราณียธรรม
**Strategy on Management of Pak Nam Pho Goddess and Godfather of
Parade For Tradition of Mueang Nakhon Sawan District in
Nakhon Sawan Province by the Conciliation Virtues**

รัฐพล ต่วนชะเอม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Rathapon Tuanchaem

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail : roomnu1234@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ 2) การบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ ปากน้ำโพ ตามหลักสาราณียธรรม 3) นำเสนอกลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ตามหลักสาราณียธรรม การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาวิเคราะห์ในเชิงเอกสาร และใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 40 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ คือ คณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ (ถ้านั้ง) อยู่ในวาระเพียง 1 ปี ทำให้การบริหารงานไม่ต่อเนื่อง และปัญหาในด้านกระบวนการในการบริหารจัดการ 2) กระบวนการในการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ บริหารโดยการมีส่วนร่วมของคณะทำงานทุกฝ่ายซึ่งเกิดจากความสามัคคีในการทำงานร่วมกันแสดงแนวคิดและวิธีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดงานด้วยการบูรณาการระหว่างภาคีเครือข่าย การช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยสนับสนุนงบประมาณในการจัดงานฯ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า หลักธรรมที่แฝงไว้ในกิจกรรมดังกล่าว เป็นหลักธรรมแห่งการอยู่ร่วมกันนั่นก็คือหลักสาราณียธรรม3) กลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ตามหลักสาราณียธรรม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลสำคัญโดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ คือ SWOT Analysis และ TOWS Matrix ในการพัฒนาการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ให้สามารถส่งเสริมและ ต่อยอดการท่องเที่ยวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้มิติทางศาสนาและวัฒนธรรมมาเชื่อมโยงสู่ความเป็นเลิศ

คำสำคัญ : กลยุทธ์; การบริหารจัดการ; งานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ

Abstracts

The objectives of this research were : 1) to investigate the current state of problems and roadblocks in the Chao Pho-Chao Mae Pak Nam Pho Parade Festival's management. 2) to examine how the Chao Pho-Chao Mae Pak Nam Pho Parade Tradition is managed in accordance with Saranee Dhamma teachings. 3) to propose conciliation-based techniques for administering the Chao Pho-Chao Mae Pak Nam Pho parade tradition; qualities for fraternal living. This investigation is being conducted. Utilize data collection techniques to conduct qualitative research. An in-depth interview with 40 important informants.

The findings revealed that : 1) The state of challenges and impediments in the management of the Chao Pho-Chao Mae Pak Nam Pho Parade Festival, especially the Chao Pho-Chao Mae Pak Nam Pho Parade (Thao Nang), is in a one-year term, resulting in inconsistent administration. 2) According to Saranee Dharma, the organizing committee Chao Pho-Chao Mae Pak Nam Pho Parade's management service procedure was discovered to be ineffective. It is handled by the participation of all working groups, which emerge from a shared desire to collaborate, express ideas, and publicize the event. The network partners are linked together. Mutual help exists. by contributing to the budget for the event sale of items to raise funds for the foundation. The principle of cohabitation, that is, states of conciliation; virtues for fraternal living, is hidden in the foregoing actions. 3) Management strategies for the Chao Pho-Chao Mae Pak Nam Pho Parade Festival based on the saranee concept To construct the Chao Pho-Chao Mae Pak Nam Pho parade custom, the researcher used SWOT Analysis and TOWS Matrix to examine critical data. must be able to promote and expand tourism in order to achieve long-term development By connecting to greatness through religious and cultural dimensions.

Keywords : Strategy; Management; Pak Nam Pho Goddess Godfather Parade Tradition Mueang

บทนำ

สังคมไทย เป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมที่สืบทอดมายาวนานมีเอกลักษณ์ของตัวเองซึ่งในแต่ละพื้นที่จะมีวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันออกไป เช่น ภาคเหนือ จะมีประเพณีฮีเป้ง ประเพณีทานขันข้าว ประเพณีอุ้มพระดำน้ำ ประเพณีปอยส่างลอง ประเพณีพ่อนผีปวย่า เป็นต้น ภาคกลางจะมีประเพณีตักบาตรดอกไม้ ประเพณีกวนข้าวทิพย์ ประเพณีตักบาตรเทโว ประเพณี ทำขวัญข้าว ประเพณีกำฟ้า ประเพณีโยนบัว เป็นต้น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีประเพณี แห่ผีตาโขน ประเพณีแห่นางแมว (พิธีขอฝนของคนอีสาน) ประเพณี บุญเบิกฟ้า ประเพณีบุญผะเหวด ประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น ภาคใต้ จะมีประเพณีชักพระ ประเพณีลอยเรือ และประเพณีลอยมาลัย เป็นต้น

นครสวรรค์ เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีความหลากหลายทั้งในเรื่องของประวัติศาสตร์ และ ชาติพันธุ์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน แต่สิ่งที่น่าสนใจยิ่งในแผ่นดินนี้ก็คือ การอยู่ร่วมกันของชาติพันธุ์ ที่หลากหลายที่สามารถปรับตัวเข้ากันได้อย่างผสมกลมกลืน (สุชาติ แสงทอง, 2560 : 29) ประเพณีแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัด

นครสวรรค์ เป็นประเพณีที่เกิดจาก ความสามัคคีและการมีส่วนร่วมของชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนมาตั้งแต่สมัย บรรพบุรุษ ทำให้ได้เห็นถึงวิถีชีวิตหรือแนวปฏิบัติของผู้คนในชุมชน นับเป็นวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ที่มีรากฐานทางจิตวิญญาณ ความเชื่อ ความศรัทธา อีกทั้งยังสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ทางด้านความสามัคคี ไว้ในพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งพิธีกรรมต่างๆ บรรพบุรุษมิได้บันทึกไว้ให้ลูกหลานได้ต่อยอด ส่วน ใหญ่เมื่อถึงเวลาจะใช้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพิธีกรรมมาประกอบพิธีให้ จึงนับว่าพิธีกรรมของคนไทยเชื้อสายจีน ส่วนใหญ่ ยังเป็นมุขปาฐะที่จำเป็นต้องอาศัยการบอกกล่าวและจดจำ สืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งปัญหาก็คือ ยังขาดการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านพิธีกรรมต่างๆ ของคนไทยเชื้อสายจีน และข้อมูลการบูรณาการของ หน่วยงานภาครัฐว่าได้เข้ามามีบทบาทในการสืบสานและต่อยอดงานประเพณีแก่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ให้เป็นที่รู้จักของมวลมนุษยชาติอย่างไรบ้าง (พัชรี ดินฟ้า, 2557 : 52-56)

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้ชาวไทยเชื้อสายจีน จัดงานประเพณีแก่เจ้าพ่อ-เจ้า แม่ปากน้ำโพ เนื่องจากเกิดโรคระบาด (อหิวาตกโรค) เมื่อปี พ.ศ. 2460-2462 ชาวปากน้ำโพได้รับความเดือนร้อน มีคนตายและคนเจ็บเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุว่าการแพทย์สมัยใหม่ยังไม่แพร่หลาย ชาวบ้านจึงไปพึ่งเทพเจ้าเพื่อ ช่วยปัดเป่าโรคร้ายให้ โดยพิธีเข้าทรงและเขียนกระดาษยันต์ (ฮู่) เผาใส่ น้ำดื่ม/อาบ สามารถรักษาชาวบ้านให้หาย จากโรคระบาดได้ทำให้ชาวไทยเชื้อสายจีนในตำบลปากน้ำโพ มีความเชื่อ และเกิดความศรัทธาในความศักดิ์สิทธิ์ ของเจ้าพ่อเทพารักษ์ ดังนั้น เมื่อถึงเทศกาลตรุษจีน ชาวไทยเชื้อสายจีนจึงอันเชิญเจ้าพ่อเทพารักษ์มาแห่รอบตลาด เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและครอบครัวตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง กลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแก่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัด นครสวรรค์ ตามหลักสาราณียธรรม เพื่อนำเสนอกกลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแก่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ ปากน้ำโพ ตามหลักสาราณียธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงานประเพณีแก่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ
2. เพื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการงานประเพณีแก่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพตามหลักสาราณียธรรม
3. เพื่อนำเสนอกกลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแก่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ตามหลัก

สาราณียธรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพภาคสนาม (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงในเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์ในเชิงเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประชาชน /นักท่องเที่ยว/คณะกรรมการจัดงานประเพณีฯ/คณะกรรมการมูลนิธิส่งเสริมงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ /ปราชญ์ชุมชน /ผู้นำชุมชน/หน่วยงานภาครัฐราชการภาคเอกชน/ผู้นำทางศาสนา/นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นกลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสาราณียธรรม จำนวน 40 คน/รูป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจะสร้างเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการสัมภาษณ์ (Interview Form) ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดที่จะนำไปใช้สัมภาษณ์สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นการรวบรวมขั้นแรกเมื่อเริ่มทำการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการวิจัย ช่วยในการกำหนดประเด็นตัวแปร และแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งนำมาใช้ในการวิเคราะห์ด้วย

2.2 กำหนดโจทย์หรือประเด็นคำถาม (Question) คือ คำถามที่ต้องการคำตอบจากการวิจัยหรือเป็นสิ่งต้องตอบโจทย์ของวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาจากข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ในเชิงพื้นที่หรือประเด็นที่เกี่ยวข้องเนื่องกันที่ส่งผลต่อการสังเคราะห์รูปแบบของกลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสาราณียธรรม

2.3 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิพนธ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

2.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) จากการวิเคราะห์บริบทกลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ตามหลักสาราณียธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาข้อมูล ข้อเท็จจริงในเชิงพื้นที่ ซึ่งจะป็นฐานข้อมูล ที่จะนำไปสู่การสังเคราะห์กลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสาราณียธรรม

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) ในการวิจัยครั้งนี้จะมีการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา คัมภีร์ ฉบับภาษาไทยหรือภาษาบาลีที่เกี่ยวข้องกับหลักสาราณียธรรมและการเมืองการปกครองในมุมมองของพระพุทธศาสนา

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) ในการวิจัยครั้งนี้ จะมีการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นทางกฎหมายที่ได้จากการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการทบทวน วิเคราะห์ และสังเคราะห์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์เชิงลึกจะมีวิธีการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพที่หลากหลายกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของของปรากฏการณ์และสถานการณ์ และตามลักษณะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่จะมีส่วนร่วมในการรังสรรค์การวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ก่อนที่จะเริ่มทำการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการวิจัยและช่วยในการกำหนดประเด็นและตัวแปรที่ต้องการศึกษา รวมถึงเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งนำมาใช้ในการวิเคราะห์

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูล ข้อเท็จจริง รวมถึงประสบการณ์ในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาที่ดีที่สุด หรือมีความเกี่ยวข้องมากที่สุด

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต (Observation) ในการลงพื้นที่เพื่อไปเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต (Observation) โดยการไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) ซึ่งเป็นการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Observation) โดยผู้วิจัยจะเฝ้ามองพฤติกรรมของปรากฏการณ์ งานประเพณีแก่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยไม่เข้าไปร่วมคลุกคลีกับกิจกรรมจะใช้วิธีสังเกตจากแบบแผนการกระทำ สภาพสังคม ตลอดจนแนวคิด ทศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้งนี้แล้วแต่สถานการณ์ที่จะเอื้ออำนวย รวมถึงในการสังเกตนั้นผู้วิจัยจะไม่กำหนด เฉพาะเรื่องที่จะสังเกตอย่างเดียว แต่จะทำการสังเกตเรื่องต่าง ๆ หรือบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้น จึงไม่สามารถกำหนดรูปแบบที่แน่นอนได้และ ไม่ต้องการที่จะให้ผู้ถูกสังเกตรู้สึกถูกรบกวนจากผู้วิจัย

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะไม่ใช้สถิติช่วยในการวิเคราะห์ แต่จะใช้แนวคิดทฤษฎีเป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยวิธีการหลักที่ใช้มี 2 วิธี คือ

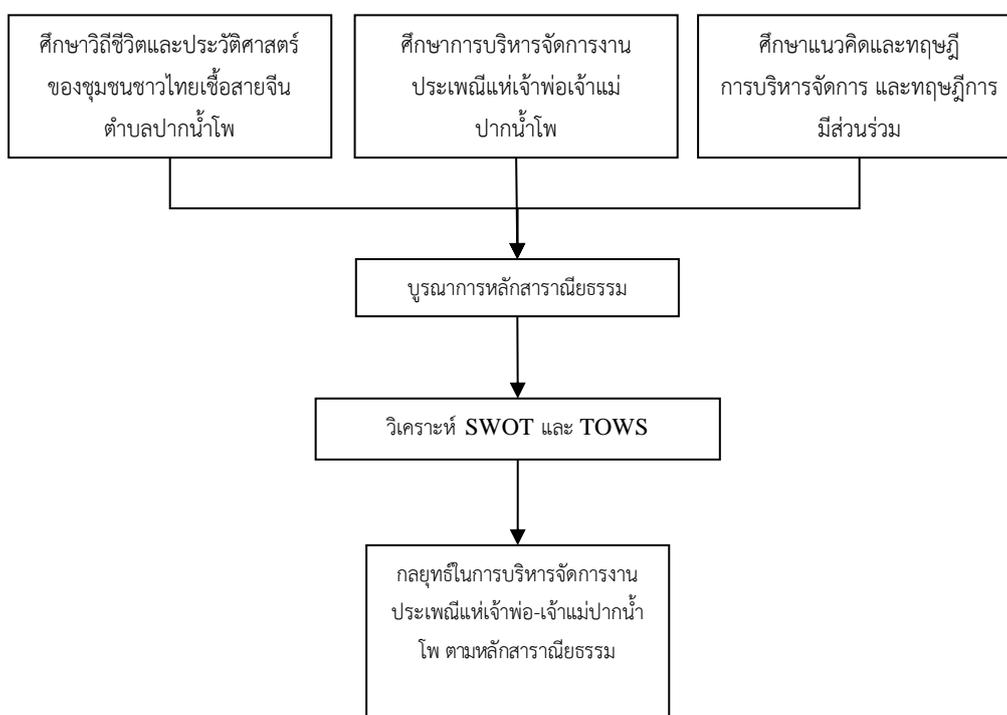
4.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร (Document Research) จากกรอบความคิดหรือทฤษฎีที่เพื่อการช่วยวิเคราะห์ข้อมูลได้ลึกซึ้งและสร้างข้อสรุปที่หนักแน่น

4.2 การตีความ (Interpretation) ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ได้จดบันทึกไว้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจาก แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-

depth Interview) และผู้วิจัยจะนำคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้ง 40 รูป/คน มาสรุปประเด็นเชิงเนื้อหาในภาพรวมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามข้อคำถาม ในแต่ละตอนของแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี ผู้วิจัยได้ศึกษาการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปแผนภูมิกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ อันดับ 1 คือ คณะกรรมการจัดงานอยู่ในวาระเพียง 1 ปี ทำให้แนวคิดและการวางแผน ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ไม่เป็นไปอย่างสากล เพราะคณะกรรมการจัดงานประเพณีฯ (ถ่านั้ง)

แต่ละปีมีแนวคิดในการพัฒนาการจัดงานฯ แตกต่างกันไป ปัญหารองลงมาคือ การจัดระเบียบการจราจร และสถานที่จอดรถไม่เพียงพอ สำหรับนักท่องเที่ยว ปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่ง คือ กระบวนการในการบริหารจัดการ จัดระเบียบขบวนแห่ต่างๆ ยังเว้นระยะห่างไม่เหมาะสม ริ้วขบวนไม่เป็นระเบียบ ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ประทับใจเท่าที่ควร อาจส่งผลกระทบต่อรายได้ของจังหวัดที่ได้จากการท่องเที่ยว และปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดงานประเพณีให้ยิ่งใหญ่สู่สากล

2. การบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพตามหลักสาราณียธรรม

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การบริหารจัดการตามหลักสาราณียธรรม คือ กิจกรรมที่คณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ได้ประชุมปรึกษาหารือและกระจายความรับผิดชอบให้คณะกรรมการด้านต่างๆ ไปบริหารงานตามแนวคิดที่กรรมการทุกคนได้ร่วมกันเสนอแนวคิดเพื่อให้การจัดงานประสบความสำเร็จ เป็นต้นว่า ความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน (เมตตากายกรรม) การประชาสัมพันธ์การจัดงานโดยกรรมการร่วมกันแสดงแนวคิดและวิธีการเผยแพร่การจัดงานฯ (เมตตวาจากรรม) ภาคีเครือข่ายร่วมแรงร่วมใจกันนำสินค้าพื้นถิ่นมาร่วมจำหน่ายในงานฯ (เมตตมาโนกรรม) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยสนับสนุนงบประมาณในการจัดงานฯ การประมูลสิ่งของเพื่อนำเงินเข้ามูลนิธิฯ (สาธารณโภคี) ชาวไทย เชื้อสายจีนและประชาชนผู้ศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ถือศีล กินเจ ในช่วงการจัดงาน (ศีลลาภมัญญาตา) การจัดงานประเพณีแห่เจ้า-พ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพ เป็นประเพณีที่จัดสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษมาถึงรุ่นลูกหลาน ยาวนานกว่า 100 ปี (ทิฎฐิสามัญญาตา) เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสามัคคี และการร่วมแรงร่วมใจกันจัดกิจกรรมจนประสบความสำเร็จ ซึ่งหลักสาราณียธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา เถรวาท พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึง หลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงเป็นหลักธรรมที่จะเสริมสร้างความรู้สึที่ดีให้เกิดขึ้นต่อกันและกันอยู่เสมอ ในยามที่ระลึกถึงกันซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นด้วย หากสังคมใดต้องการที่จะเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้น ก็ควรที่จะต้องนำเอาหลักสาราณียธรรมทั้ง 6 ประการ ไปใช้ตลอดเวลา

3. กลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ตามหลักสาราณียธรรม

จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ตามหลักสาราณียธรรม คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนตำบลปากน้ำโพ ที่ร่วมแรงร่วมใจกันจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ โดยมีคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ (เถานั้ง) เป็นผู้บริหารจัดการงานประเพณีฯ และได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน ซึ่งผู้วิจัย ได้ใช้ทฤษฎีการมีส่วนร่วม และหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ในการกำหนดกลยุทธ์ โดยการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือ SWOT Analysis และ TOWS Matrix ทำให้ได้กลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ตามหลักสาราณียธรรม ดังนี้

1. พัฒนามาตรฐานการจัดงาน ประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ โดยใช้อัตลักษณ์ คือ ความเชื่อ ความศรัทธาสู่การพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และสร้างการเชื่อมโยง การจัดงานฯ กับ อัตลักษณ์ของงานซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ตลอดจนใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่างๆ ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ในวงการ Startup
2. สร้างความเข้าใจให้กับคณะกรรมการจัดงานฯ ในด้านการนำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาสนับสนุน การจัดงานฯ โดยไม่มีผลกระทบต่ออัตลักษณ์ของชุมชน และสร้างความโดดเด่น ของงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพให้แตกต่างจากสถานที่อื่น เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว ให้มาเที่ยวงานประเพณีฯ มากขึ้น
3. ใช้อัตลักษณ์ของงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ และความสามัคคีของชุมชนชาวไทย เชื้อสายจีน การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและเครือข่ายต่างๆ เป็นจุดขายเพื่อสร้างความโดดเด่นของ การจัดงานฯ และพัฒนากระบวนการจัดแสดงวัฒนธรรมไทย-จีน โดยวางรูปแบบการเคลื่อนของขบวนแห่ทั้ง ภาคกลางวัน และกลางคืนให้เป็นสากลเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว
4. คณะกรรมการจัดงานฯ (ถ่านัง) ควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้มิติทางศาสนาและวัฒนธรรมในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ อันดับ 1 คือ คณะกรรมการจัดงานอยู่ในวาระเพียง 1 ปี ทำให้แนวคิดและการวางแผน ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ไม่เป็นไปอย่างสากล เพราะคณะกรรมการจัดงานประเพณีฯ (ถ่านัง) แต่ละปีมีแนวคิดในการพัฒนาการจัดงานฯ แตกต่างกัน ปัญหารองลงมาคือ การจัดระเบียบการจราจร และสถานที่จอดรถไม่เพียงพอ สำหรับนักท่องเที่ยว ปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่ง คือ กระบวนการในการบริหารจัดการ จัดระเบียบขบวนแห่ต่างๆ ยังเว้นระยะห่างไม่เหมาะสม รั้วขบวนไม่เป็นระเบียบ ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ประทับใจเท่าที่ควร อาจส่งผลกระทบต่อรายได้ของจังหวัดที่ได้จากการท่องเที่ยว และปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดงานประเพณีให้ยิ่งใหญ่สู่สากล สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุชาติ แสงทอง, 2560 : 29) พบว่า ความเชื่อและพิธีกรรมของคนจีนพบว่า จะมีลักษณะผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับความเชื่อทางศาสนา ความเชื่อดังกล่าวได้ ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ในด้านความปลอดภัยจากอำนาจเหนือธรรมชาติ ได้แก่ ผีวิญญูณ เทวดา เทพเจ้า ฯลฯ เมื่อมนุษย์เกิดความรู้สึกไม่มั่นคง ปลอดภัยจากอำนาจเหล่านั้น จึงคิดหาเครื่องยึดเหนี่ยวทางเวทมนต์คาถา หรือการบวงสรวง บูชาสิ่งต่างๆ การขอพรจากเทพเจ้าให้บันดาลความสุข ความสมหวังและความสำเร็จ ให้คุ้มครองการเดินทาง การทำมาหากิน การค้าขาย และการ

ประกอบอาชีพต่างๆ และเมื่อเขาเหล่านั้นได้รับความสุข ความสำเร็จในการขอพรต่างๆ ก็จะมีการเซ่นไหว้ บวงสรวงบูชา เพื่อขอบคุณ การกระทำดังกล่าวนี้ อาศัยการประกอบพิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง และเมื่อมีการ ปฏิบัติสืบต่อกันมาต่อเนื่องยาวนานกลายเป็น ขนบธรรมเนียมประเพณีสำหรับครอบครัวหรือกลุ่มคนนั้นๆ

2. การบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพตามหลักสาราณียธรรม

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การบริหารจัดการตามหลักสาราณียธรรม คือ กิจกรรมที่คณะกรรมการ จัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ได้ประชุมปรึกษาหารือและกระจายความรับผิดชอบให้ คณะกรรมการด้านต่างๆ ไปบริหารงานตามแนวคิดที่กรรมการทุกคนได้ร่วมกันเสนอแนวคิดเพื่อให้การจัดงาน ประสบความสำเร็จ เป็นต้นว่า ความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน(เมตตาทายกรรม)การประชาสัมพันธ์การจัด งานโดยกรรมการร่วมกันแสดงแนวคิดและวิธีการเผยแพร่การจัดงานฯ (เมตตาวจีกรรม) ภาคีเครือข่ายร่วมแรง ร่วมใจกันนำสินค้าพื้นถิ่นมาร่วมจำหน่ายในงานฯ(เมตตามโนกรรม) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและ ประชาชน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยสนับสนุนงบประมาณในการจัดงานฯ การประมูลสิ่งของเพื่อนำเงินเข้า มูลนิธิฯ (สาธณโภคี) ชาวไทย เชื้อสายจีนและประชาชนผู้ศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ถือศีล กินเจ ในช่วงการจัด งาน(ศีลลामัญญตา) การจัดงานประเพณีแห่เจ้า-พ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพ เป็นประเพณีที่จัดสืบทอดกันมาตั้งแต่ บรรพบุรุษมาถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน ยาวนานกว่า 100 ปี (ทิฎฐิสามัญญตา) เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสามัคคี และการ ร่วมแรงร่วมใจกันจัดกิจกรรมจนประสบความสำเร็จ ซึ่งหลักสาราณียธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา เถรวาท พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึง หลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงเป็นหลักธรรมที่จะเสริมสร้างความรู้สึ กที่ดีให้เกิดขึ้นต่อกันและกันอยู่เสมอ ในยามที่ระลึกถึงกันซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสามัคคีมีน้ำ หนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นด้วย หากสังคมใดต้องการที่จะเสริมสร้างสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นให้ เกิดขึ้น ก็ควรที่จะต้องนำเอาหลักสาราณียธรรมทั้ง 6 ประการ ไปใช้ตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธนพล วิวัฒน์พาณิชย์, 2553 : 48) พบว่า กระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นในเทศกาลตรุษจีนปากน้ำโพ แบ่งได้ 2 ช่วง คือ ช่วง เตรียมงาน และช่วงเทศกาลในช่วงเตรียมงาน กลุ่มผู้นำในการจัดงาน มีเป้าหมายในการสื่อสาร เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดงานส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารแบบเป็นทางการ เพราะเป็นการพูดคุยกันในที่ ประชุมกลุ่มผู้นำในการจัดงาน ต้องการเผยแพร่วัฒนธรรม ของจังหวัดนครสวรรค์ และสร้าง ศรัทธาความเชื่อ ตลอดจนถึงสืบสานประเพณีต่างๆ ให้คงอยู่ต่อไป

3. กลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ตามหลักสาราณียธรรม

จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ตาม หลักสาราณียธรรม คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนตำบลปากน้ำโพ ที่ร่วมแรงร่วมใจกัน จัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ โดยมีคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ (ถ่านัง) เป็นผู้บริหารจัดการงานประเพณีฯ และได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและ ประชาชน ซึ่งผู้วิจัย ได้ใช้ทฤษฎีการมีส่วนร่วม และหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ในการกำหนดกลยุทธ์ โดยการ

รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือ SWOT Analysis และ TOWS Matrix ทำให้ได้กลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ตามหลักสารานุกรม ดังนี้

1. พัฒนามาตรฐานการจัดงาน ประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ โดยใช้อัตลักษณ์ คือ ความเชื่อ ความศรัทธาสู่การพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และสร้างการเชื่อมโยง การจัดงานฯ กับอัตลักษณ์ของงานซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ตลอดจนใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่างๆ ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ในวงการ Startup

2. สร้างความเข้าใจให้กับคณะกรรมการจัดงานฯ ในด้านการนำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาสนับสนุนการจัดงานฯ โดยไม่มีผลกระทบต่ออัตลักษณ์ของชุมชน และสร้างความโดดเด่นของงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพให้แตกต่างจากสถานที่อื่น เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวงานประเพณีฯ มากขึ้น

3. ใช้อัตลักษณ์ของงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ และความสามัคคีของ ชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและเครือข่ายต่างๆ เป็นจุดขายเพื่อสร้างความโดดเด่นของการจัดงานฯ และพัฒนากระบวนการจัดแสดงวัฒนธรรมไทย-จีน โดยวางรูปแบบการเคลื่อนของขบวนแห่ทั้งภาคกลางวัน และกลางคืนให้เป็นสากลเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

4. คณะกรรมการจัดงานฯ (ถ่านิ่ง) ควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้มิติทางศาสนาและวัฒนธรรมในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อภิพันธ์ ภคสกุลวงศ์, 2555 : 83) พบว่า ยุทธศาสตร์การสร้างความสำเร็จ ความหมาย ของ ประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมนุษยวิทยาได้เก็บข้อมูล ปรากฏการณ์สนามและมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การสร้าง ความสำเร็จในความหมายของงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ 1. การสำรวจปัญหา 2. สร้างคู่มือตีความวัฒนธรรมประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ 3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนจากคู่มือ ที่สร้างขึ้นผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การ สร้างความเข้าใจความหมายของ ประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ สามารถสัมฤทธิ์ผลได้ด้วยการใช้มือ เป็นคู่มือการสร้างกระบวนการเรียนรู้กับเยาวชน ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ยกกระตักการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ สู่สากลโดยใช้อัตลักษณ์ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และความเชื่อเป็นจุดเด่นที่สร้างความแตกต่างจากที่อื่น

2) ต่อยอดการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพโดยการนำมรดกภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรม มาเพิ่มมูลค่าเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน ท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติ โดยใช้วิธีการมีส่วนร่วม ของประชาชน

2) จัดทำแหล่งเรียนรู้รูปแบบต่างๆ เช่นพิพิธภัณฑ์ นิทรรศการโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการ นำเสนอเรื่องราววิถีชีวิตชาวไทยเชื้อสายจีนตำบลปากน้ำโพ ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงมรดกภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรมอันทรงคุณค่า ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์สู่ความเป็นเลิศ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชนภาคและภาคประชาสังคม(ไตรภาคี) โดยเฉพาะหน่วยงาน ภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้กำหนดนโยบาย ควรจัดให้มีการประชุมอบรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน โดยการนำอัตลักษณ์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ความเชื่อของ ท้องถิ่นชนชาติไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดนครสวรรค์ มาเป็นตัวกำหนดกระบวนการในการยกระดับการจัดงาน ประเพณีแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพ เพื่อสืบสานงานประเพณีอันดีงามของจังหวัดนครสวรรค์ สู่สากลโลกอย่าง ยั่งยืน

2) หน่วยงานภาครัฐสถานศึกษา ควรจัดให้มีการกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น คือกำหนดให้นักเรียน นักศึกษาได้ศึกษาถึงประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ในจังหวัดนครสวรรค์ และขยายผลไปสู่ท้องถิ่น ชุมชน สังคม โดยการนำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม คือ อัตลักษณ์อันทรงคุณค่าที่บรรพบุรุษได้ส่งต่อถึง ลูกหลาน คือ ความศรัทธา ความเชื่อ ความกตัญญู ซึ่งแฝงไว้ด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา(สาราณีย ธรรม) มาเพิ่มมูลค่าและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน สังคม และประเทศชาติ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในจังหวัดนครสวรรค์ ให้เป็นที่รู้จักของชาวไทยและชาวต่างชาติ

3) หน่วยงานภาครัฐ คณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพจังหวัด นครสวรรค์(เถ้านั้ง) และภาคประชาสังคมร่วมกัน สร้างพื้นที่ต้นแบบทางวัฒนธรรม

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวไทยเชื้อสายจีนกับวิถีชีวิตสมัยปัจจุบัน ตลอดจนการจัดงาน ประเพณีแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพ ท่ามกลางการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (New Normal)

2) ควรศึกษาวิจัยการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ให้ครอบคลุม ทั่วทั้งประเทศแล้วนำผลการศึกษาที่ได้ในแต่ละจังหวัดและนำผลที่ได้มาปรับใช้ให้เหมาะสม เพื่อพัฒนากิจกรรมประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสารานุกรมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3) ควรศึกษาวิจัยปัญหาอุปสรรคในการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวไปวางแผน ปรับปรุง กลยุทธ์ในการบริหารจัดการงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ตามหลักสารานุกรม เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

ธนพล วิวัฒน์พาณิชย์ (2553). *การสื่อสารเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนผ่านเทศกาล ตรุษจีนปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พัชรี ดินฟ้า. (2557). ประเพณีความเชื่อการแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพในปัจจุบัน ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีน ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*. 9 (2), 52-56.

สุชาติ แสงทอง. (2560). *นครสวรรค์ศึกษา : บันทึกเรื่องราวคนจีนปากน้ำโพ*. งานวิจัย. สำนักศิลปะและวัฒนธรรม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อภิพันธ์ ภคสกุลวงศ์ (2555). *ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้าใจความหมายของประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ*. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.